

Toelichting op het Werkcafé-model d.d. 11 juni 2008

Bijlage bij uitnodiging voor een ronde tafelgesprek met leden van de Vaste Kamer Commissie voor SZW op 23 juni 2008 in Nieuwspoor

Datum: 11 juni 2008

Auteurs: Breed Platform Verzekerden & Werk en WAOcafé

Van Vergezicht naar Werkcafés

Het huidige kabinet legt – net als voorgaande kabinetten - in zijn beleid de nadruk op werk. Eigen verantwoordelijkheid nemen en regisseur worden over de eigen situatie zijn sleutelwoorden voor mensen om (weer) aan de slag te kunnen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat randvoorwaarden ontbreken waardoor cliënten het heft daadwerkelijk zelf in eigen hand kunnen nemen. Zij hebben eigen, onafhankelijke ontmoetingsplekken, in webtermen 'communities', nodig waar zij zichzelf sterker kunnen maken op weg naar werk. Dit kunnen de werkcafés in oprichting zijn.

Het Vergezicht wil ruimte geven aan de behoefte van cliënten aan een onafhankelijke plek waar zij ongekleurde en ongedwongen informatie, advies en contact met mensen in eenzelfde (complexe) situatie kunnen krijgen. Het Werkcafé is een uitwerking en concretisering van dit Vergezicht. Het plan is ontwikkeld vanuit cliëntperspectief, dat wil zeggen met nadrukkelijk de input van (ervaringsdeskundige) redacteurs en adviseurs van WAOcafé en BPV&W, die dagelijks te maken hebben met complexe leefwerelden van SUWI-clianten.

Het is een nieuw en innovatief plan, dat voorziet in onafhankelijke dienstverlening aan en empowerment van alle mensen met afstand tot de arbeidsmarkt die zich bewegen binnen en rond de SUWI-keten. Dat zijn WWB'ers, WW'ers, Wajongers, WIA'ers, klanten van het Zorgloket, inburgeraars, mensen in de WSW en ook niet-uitkeringsgerechtigden. De empowerment van deze mensen staat centraal, ongeacht de eventuele instantie waar iemand al dan niet mee te maken heeft. Doel is dat deze mensen zichzelf via de werkcafés kunnen versterken, zodat zij zoveel mogelijk op eigen kracht en zelfwerkzaam hun weg kunnen vinden binnen regelgeving en de SUWI-uitvoerders UWV/CWI en gemeenten.

Cliënten kunnen zichzelf equiperen om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen voor het krijgen en houden van werk en inkomen. Zij krijgen ondersteuning bij het maken van keuzes en het zoeken naar oplossingsstrategieën om aan het werk te komen. Zij kunnen bij zowel het landelijke Werkcafé als hun lokale werkcafé te rade gaan met hun vragen en zorgen, voordat zij hun risico's en stappen bij de SUWI-uitvoerders kunnen of willen aankaarten. Zij kunnen zich goed voorbereiden op SUWI-dienstverlening rond oriëntatie op werk of het maken van re-integratieplannen. Zo kan de cliënt zelf meer maatwerk stimuleren.

Structuur en onderlinge samenwerking

De nieuwe SUWI-structuur gaat uit van LWI's, waarin gemeentelijke sociale diensten, UWV's en CWI's samenwerken. In de LWI's komt de nadruk nog meer op uitvoering in de regio door gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Deze insteek krijgt nu reeds vorm in de toonkamers en de bedrijfsverzamelgebouwen. Gemeenten krijgen nog meer beleidsvrijheid, binnen de centrale kaders van bijvoorbeeld de WWB (vooral voor het W-deel). De SUWI-keten probeert voor de uitvoering van de re-integratie steeds meer aan te sluiten op de regionale markt. Kortom, de nadruk ligt op de regionale uitvoering. Er zal binnen de SUWI-structuur een centrale Werk & Inkomen (WI) organisatie komen met nader te bepalen taken.

Het landelijke werkcafé met de lokale werkcafés worden onafhankelijk gepositioneerd, gespiegeld aan de nieuwe SUWI-uitvoeringsstructuur (zie bijgevoegd schema). Het is door deze spiegeling een herkenbare plek die in relatie staat tot de LWI's maar onafhankelijk is van de primaire uitvoering door de LWI-partners. De werkcafés opereren per gemeente. Op dit niveau ligt ook de nadruk in het Werkcafé-model.

De lokale werkcafés krijgen ondersteuning van een landelijk werkend Werkcafé. Hierin wordt het erfgoed van (wijlen) WAOcafé, delen van het BPV&W en op termijn mogelijk de onafhankelijke arbeidsadviseurs van de LCR geïntegreerd. Het landelijke Werkcafé creëert de randvoorwaarden waardoor de gemeentelijke werkcafés hun werk goed kunnen doen. Deze landelijke organisatie voert vanuit efficiëntieoverwegingen taken uit als een centrale redactie, een centrale site, een landelijke advieslijn, inhoudelijke beleidsadviseurs en ondersteuning van specifieke groepen. Het landelijke Werkcafé heeft een adviesfunctie naar cliënten, beleidsmakers, belangenbehartigers e.d. De landelijke en lokale ondersteuning wordt bij voorkeur aangeboden door mensen in brugbanen.

Het Werkcafé kent een (gedragen) bestuur (niet van één partij). In het Werkcafé kan het erfgoed van (wijlen) WAOcafé, delen van het BPV&W en op termijn de onafhankelijke arbeidsadviseurs van de LCR worden geïntegreerd.

Er wordt door de LWI en het Werkcafé zoveel mogelijk samengewerkt op regionaal, landelijk en bestuurlijk niveau. Zowel SUWI-uitvoerders als belangenbehartigers op het terrein van werk en inkomen kunnen profiteren van de registraties van klantervaringen door het Werkcafé. Zij kunnen door de registraties zicht krijgen op knelpunten in de SUWI-praktijk. Met dit concrete inzicht kunnen belangenbehartigers hun belangenbehartiging voeden en kunnen SUWI-uitvoerders hun beleid en dienstverlening verder aanscherpen. Het werkcafé zelf is nadrukkelijk geen collectieve belangenbehartiger.

Verschillende invalshoeken SUWI-uitvoerders en Werkcafé

De verschillende invalshoeken van aan de ene kant de SUWI-uitvoering en de andere kant het Werkcafé wordt inzichtelijk in het volgende schema.

Invalshoek van SUWI-uitvoering	Invalshoek van Werkcafé
Integrale, klantgerichte dienstverlening o.b.v. sz-wetgeving	Onafhankelijke toerusting van burgers o.b.v. ondeelbare problematiek van cliënten, complexe leefsituaties en ervaringskennis
Cliëntgericht	Vanuit cliëntperspectief
Advisering binnen kader van rechten en plichten van cliënten	Advisering over individuele keuzes, afwegingen en handelingsmogelijkheden van cliënten
Systeemwereld, expertkennis	Ervaringswereld, ervaringen kunnen delen
Terrein waar wordt geoordeeld over recht op uitkering en mate van arbeidsgeschiktheid	Veilig, onafhankelijk terrein, voor en door cliënten
Leveren van SUWI-dienstverlening.	Vorbereiden en toerusten van mensen op contacten met SUWI-dienstverleners.
Eén aanspreekpunt voor SUWI-dienstverlening	Een eigen plek voor mensen.
Bieden van maatwerk	Cliënt toerusten om zelf meer maatwerk te stimuleren
Professionele kennis	Inhouds- en ervaringskennis
Herstel van fouten door bezwaar en beroep of indienen van klacht	Voorkomen van fouten door cliënt voor te bereiden en uitvoerders te adviseren

Financiering van het landelijke Werkcafé met lokale werkcafés

Om de benodigde financiering in kaart te brengen, werken wij momenteel een businessmodel uit met op hoofdlijnen de kosten voor het landelijke Werkcafé met lokale cafés. Er is nog niet voorzien in financiering van het in de lucht krijgen en houden van de infrastructuur, zowel op landelijk als lokaal niveau.

Het ministerie van SZW geeft nadrukkelijk aan zelf geen functies te willen financieren die buiten de primaire SUWI-uitvoering vallen. Minister Donner wenst één infrastructuur, te weten de SUWI-uitvoering. De minister geeft daarmee aan dat hij geen ruimte wil geven aan de behoefte van cliënten aan onafhankelijke informatie en advies en een plek waar zij hun ervaringen kunnen delen. De minister vindt dat de informatie- en adviesfunctie van de keten hierin moet voorzien.

Wel wijzen diverse gesprekken met belanghebbenden op landelijk en gemeentelijk niveau uit dat er bereidheid bij gemeenten aanwezig is om bij te dragen aan lokaal op te zetten werkcafés en mogelijk ook deels aan het landelijk opererend Werkcafé (de back office). Het vergt echter meer tijd dan ons ter beschikking staat om hierin concrete voortgang te boeken.

Voor het ontwikkelen en opzetten van de nieuwe landelijke infrastructuur met diverse functionaliteiten als een advieslijn en website overwegen wij de aanvraag van een startsubsidie bij Stichting Instituut Gak. Voor de structurele, landelijke activiteiten zien wij geen andere partij dan het ministerie van SZW die hiervoor subsidie beschikbaar zou moeten willen stellen.

De komende tijd willen wij ons inzetten om draagvlak en financiering te vinden voor het Werkcafé-model.

